

Metodický návod

Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva školstva SR
pre krajské úrady, okresné úrady, školy a obce
**na zabezpečenie aplikácie ustanovenia § 18 ods. 2 zákona č. 281/2002 Z. z.
o prídavku na dieťa a o príspevku k prídavku na dieťa v znení zákona č.
658/2002 Z. z.**
(zanedbávanie povinnej školskej dochádzky)

Časť I

Všeobecná časť

Zákon č. 281/2002 Z. z. o prídavku na dieťa a o príspevku k prídavku na dieťa v § 18 ods. 1, ktorý mal nadobudnúť účinnosť 1. júla 2003, ustanovuje, aby v prípade, ak rodič dieťaťa, resp. osoba, ktorej je dieťa zverené do náhradnej rodinnej starostlivosti (ďalej len „rodič dieťaťa“) nevyužíva prídavok na dieťa a príspevok k prídavku na dieťa (ďalej len „prídavok na dieťa“) na výchovu a výživu dieťaťa okresný úrad zastavil výplatu a poukazoval tieto dávky ďalšej oprávnenej osobe alebo obci. Zákonom č. 658/2002 Z. z. sa doplnil dôvod na zastavenie výplaty prídavku na dieťa oprávnenej osobe aj v prípade, ak dieťa zanedbáva plnenie povinnej školskej dochádzky a presunula sa účinnosť tohto paragrafu už od 1. januára 2003.

Podľa ustanovenia § 34 zákona č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení neskorších predpisov je povinná školská dochádzka desaťročná a trvá najdlhšie do konca školského roku, v ktorom žiak dovŕši 16 rokov veku. Absolvovanie nultého ročníka v základnej škole sa považuje za prvý rok plnenia povinnej školskej dochádzky. Povinná školská dochádzka sa začína spravidla začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši šiesty rok veku.

Viazaním výplaty prídavku na dieťa na riadne plnenie povinnej školskej dochádzky sa sleduje účelné využívanie finančných prostriedkov štátneho rozpočtu určených na výchovu a výživu nezaopatrených detí. Neprítomnosť žiaka v škole ospravedlňuje jeho zákonný zástupca, ale najviac v trvaní 5 po sebe nasledujúcich dní. Ak neprítomnosť žiaka v škole trvá viac ako 5 po sebe nasledujúcich dní, vyžaduje sa vždy lekárske potvrdenie o chorobe žiaka alebo iný úradný doklad potvrdzujúci odôvodnenosť žiakovej neprítomnosti. Vo výnimočných prípadoch, najmä ak sa jedná o častú neprítomnosť žiaka v škole, môže škola vyžadovať takéto doklady aj pri kratšej neprítomnosti žiaka v škole. Za riadne plnenie povinnej školskej dochádzky dieťaťa sú zodpovední obidvaja rodičia, resp. osoby, ktorým je dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov. To znamená, že ak k jej zanedbávaniu dôjde, je to spôsobené neplnením povinností zo strany obidvoch rodičov, preto sa účelné poskytovanie prídavku na dieťa môže zabezpečiť spravidla len prostredníctvom obce.

Pod zanedbávaním povinnej školskej dochádzky na účely zastavenia prídavku na dieťa rodičovi sa rozumie stav, keď dieťa má neospravedlnenú neúčast' na vyučovaní v kalendárnom mesiaci viac ako 15 vyučovacích hodín. Cieľom tohto opatrenia je dosiahnuť zodpovednejší prístup rodičov k plneniu rodičovskej funkcie voči svojim deťom a viesť ich k intenzívnejšiemu hľadaniu odbornej pomoci, ak výchovné problémy svojich detí nedokážu zvládnuť vlastnými silami.

Dosiahnutie účinnosti a efektívnosti uplatňovania § 18 ods. 2 zákona č. 281/2002 Z. z. v znení zákona č. 658/2002 Z. z. v každodennej praxi si vyžaduje veľmi dobrú a koordinovanú spoluprácu medzi školou, obecným úradom a okresným úradom založenú na vzájomnej dôvere a zameranú predovšetkým na zlepšenie výchovných pomerov v rodine. **Finančné prostriedky poskytnuté obci ako „tzv. osobitnému príjemcovi na prídavok na dieťa“ môže obec použiť na úhradu poplatkov za stravu v školskej jedálni, nákup školských potrieb a pomôcok, na aktivity organizované školou v rámci vyučovacieho, aj mimovyučovacieho procesu, úhradu poplatkov v zmysle všeobecne záväzných predpisov (napr. § 19 a § 20 zákona č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov), na úhradu cestovného do školy, na nákup potravín, ošatenia, hygienických potrieb, prípadne na úhradu iných potrieb dieťaťa, ak ich zabezpečenie súvisí s jeho výchovou alebo výživou.** Požiadavke dobrej spolupráce všetkých zainteresovaných strán môže pomôcť dodržiavanie tohto metodického pokynu vypracovaného Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a Ministerstvom školstva Slovenskej republiky v spolupráci so zástupcami Združenia miest a obcí Slovenska.

Časť II

Postup školy, okresného úradu a obce

Na úrovni školy, v ktorej dieťa plní povinnú školskú dochádzku

- **škola oznámi** zanedbávanie povinnej školskej dochádzky dieťaťa podľa ustanovenia § 3 ods. 14 zákona SNR č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov **obci**, v ktorej má rodič dieťaťa trvalý pobyt. Toto oznámenie škola zašle najneskôr do troch pracovných dní po skončení kalendárneho mesiaca. Kópiu tohto oznámenia zašle škola aj **okresnému úradu**, odboru sociálnych vecí podľa miesta trvalého pobytu rodiča.
- **oznámenie školy (vzor oznámenia o zanedbávaní povinnej školskej dochádzky – príloha č. 1)** obsahuje aj informáciu o úkonoch a opatreniach, ktoré škola vykonala vo veci neospravedlnenej neprítomnosti žiaka na vyučovaní a k zamedzeniu tohto negatívneho stavu v ďalšom období,

- škola po zastavení výplaty prídavku na dieťa rodičovi mesačne **vyhodnocuje** dochádzku dieťaťa do školy a **spolupracuje** s obcou a okresným úradom.

Na úrovni okresného úradu, odboru sociálnych vecí:

Zastavenie a obnovenie výplaty prídavku na dieťa a príspevku k prídavku na dieťa a ich následné poukazovanie obci

Okresný úrad, odbor sociálnych vecí

- na základe oznámenia školy o evidencii povinnej školskej dochádzky dieťaťa v prípade vymeškania viac ako 15 vyučovacích hodín **vydá rozhodnutie** o zastavení výplaty prídavku na dieťa a jeho poukazovaní obci podľa zákona č. 71/1967 Z. o správnom konaní a podľa § 18 ods. 2 zákona č. 281/2002 Z. z. v znení zákona č. 658/2002 Z. z.. (**vzor rozhodnutia o zastavení výplaty – príloha č. 2**), a to od najbližšieho výplatného termínu na číslo účtu písomne nahláseného obcou. Ak okresný úrad zistí, že platiteľom prídavku na dieťa je zamestnávateľ alebo Sociálna poisťovňa, oznámenie o zanedbávaní povinnej školskej dochádzky zašle pobočke Sociálnej poisťovne, ktorá je príslušná na rozhodovanie o prídavku na dieťa. Pri zastavení a obnovení výplaty Sociálna poisťovňa postupuje obdobne ako okresný úrad. Okresný úrad dohodne s obcou technické náležitosti pri prevode finančných prostriedkov.
- ak je v rodine viac detí a povinnú školskú dochádzku zanedbáva len niektoré z detí, výplatu prídavku na dieťa realizuje prostredníctvom obce len na dieťa, ktoré povinnú školskú dochádzku zanedbáva. Ak však rodičia prídavok na dieťa poskytovaný na ostatné deti v rodine nevyužívajú na ich výchovu a výživu, prípadne ak je rodina v hmotnej núdzi a na poberanie dávky sociálnej pomoci je už obecný úrad určený ako osobitný príjemca, je dôvod na zastavenie výplaty rodičovi na všetky nezaopatrené deti podľa § 18 ods. 1 zák. č. 281/2002 Z. z..
- dohodne s obcou spôsob preukazovania použitia finančných prostriedkov poskytnutých na prídavok na dieťa,
- mesačne obci predkladá aktuálny zoznam poberateľov prídavku na dieťa, ktoré jej poukazuje a informuje ju o zmenách vo výške (napr. z dôvodu zmeny vekovej hranice pre výšku príspevku k prídavku na dieťa; z dôvodu zmeny okruhu spoločne posudzovaných osôb na nárok na príspevok k prídavku na dieťa, ktorá má za následok jeho zvýšenie, zníženie alebo odňatie),
- vydá **rozhodnutie o obnovení výplaty** prídavku na dieťa rodičovi od najbližšieho výplatného termínu (**príloha – vzor rozhodnutia o obnovení výplaty - príloha č. 3**), ak zanikli dôvody na zastavenie výplaty prídavku na dieťa rodičovi a jeho poukazovanie obci, najskôr však 3 mesiace od zastavenia výplaty.

Práca s rodinou

- o zanedbávaní povinnej školskej dochádzky dieťaťa a vykonaných opatreniach na jej odstránenie sa úseky rodinných dávok a sociálnoprávnej ochrany a sociálnej prevencie odborov sociálnych vecí okresných úradov vzájomne informujú,
- úsek sociálnoprávnej ochrany a sociálnej prevencie v záujme odstránenia zanedbávania povinnej školskej dochádzky spolupracuje s rodinou, školou, obcou a špecializovanými inštitúciami (napr. Centrum poradensko-psychologických služieb, Pedagogicko-psychologická poradňa) a zdravotníckymi zariadeniami. Zvýšenú pozornosť venuje tým rodinám, v ktorých napriek snahe školy a obce naďalej pretrváva problém zanedbávania povinnej školskej dochádzky, resp. zanedbávania výchovy a výživy dieťaťa, pričom využíva postupy obvyklé pri sociálnej práci s rodinou, vrátane výchovných opatrení podľa zákona o rodine (napomenutie, dohľad, obmedzenie),
- sociálnoprávna ochrana a prevencia s rodinou pracujú aj po obnovení výplaty prídavku na dieťa rodičovi.

Na úrovni obce:

Obec

- **na základe oznámenia školy o neospravedlnenej neprítomnosti žiaka na vyučovaní vykoná opatrenia na zamedzenie zanedbávania povinnej školskej dochádzky v zmysle § 71 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov,**
- **písomne oznámi** okresnému úradu číslo účtu, na ktorý má okresný úrad poukazovať prídavok na dieťa a meno osoby zodpovednej za účelné využívanie poskytnutých finančných prostriedkov (napr. starosta, prednosta, vedúci odboru)
- **využíva** poskytnutý prídavok na dieťa na účel, na ktorý je určený – na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa podľa individuálnych potrieb dieťaťa (napr. na úhradu stravy v školskej jedálni, zakúpenie školských potrieb a pomôcok, na aktivity organizované školou v rámci vyučovacieho, aj mimovyučovacieho procesu, na úhradu poplatkov v zmysle všeobecne záväzných predpisov (napr. § 19 a § 20 zákona č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov), na úhradu cestovného do školy, na nákup potravín, ošatenia, hygienických potrieb, prípadne na úhradu iných potrieb dieťaťa, ak ich zabezpečenie súvisí s jeho výchovou alebo výživou).
- na použitie finančných prostriedkov na prídavok na dieťa neaplikuje zákon č. 263/1999 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Týmito finančnými prostriedkami obec operatívne reaguje na zabezpečenie aktuálnych potrieb dieťaťa. Nákup potravín,

resp. iných tovarov môže zabezpečovať aj rodič dieťaťa napríklad prostredníctvom jednorazových poukážok vydaných obecným úradom v rôznej hodnote (**návrh poukážky na nákup tovaru – príloha č. 4**) v predajniach, s ktorými obecný úrad tento spôsob nákupu vopred dohodol.

- **vedie evidenciu** o výdavkoch osobitne pre každé dieťa, okresnému úradu spravidla mesačne preukazuje využitie poskytnutých finančných prostriedkov na prídavok na dieťa dohodnutým spôsobom,
- **oznamuje** okresnému úradu, odboru sociálnych vecí prípady, keď odpadli dôvody pre poskytovanie prídavku na dieťa prostredníctvom obce.

Časť III

Posudzovanie plnenia povinnej školskej dochádzky

Čl. 1

Povinná školská dochádzka

- (1) V zmysle ustanovenia § 34 zákona č.29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení neskorších predpisov je povinná školská dochádzka desaťročná a trvá najdlhšie do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 16 rokov veku. Absolvovanie nultého ročníka v základnej škole sa považuje za prvý rok plnenia povinnej školskej dochádzky.
- (2) Povinná školská dochádzka sa začína spravidla začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši šiesty rok veku.
- (3) V zmysle ustanovenia § 36 zákona č.29/1984 Zb. v znení neskorších predpisov je zákonný zástupca dieťaťa, pestún alebo občan, prípadne ústav, ktorému bolo dieťa na základe rozhodnutia súdu zverené do výchovy, povinný prihlásiť školopovinné dieťa na zápis do školy a dbať o to, aby dieťa dochádzalo do školy pravidelne a včas.

Čl. 2

Ospravedlnená neprítomnosť žiaka v škole

- (1) V zmysle ustanovenia § 2 ods. 6 vyhlášky MŠ SSR č.143/1984 Zb. o základnej škole v znení neskorších predpisov sa za dôvod ospravedlniteľnej neúčasti žiaka v škole uznáva najmä
 - a) choroba žiaka,
 - b) lekárom nariadený zákaz jeho dochádzky do školy,
 - c) mimoriadne nepriaznivé poveternostné podmienky,
 - d) náhle prerušenie premávky hromadných dopravných prostriedkov,
 - e) mimoriadne udalosti v rodine žiaka,
 - f) účasť žiaka na organizovanej športovej príprave, na súťažiach prípadne v štátnej reprezentácii,

- g) iné závažné udalosti, ktoré znemožňujú jeho účasť v škole na základe posúdenia riaditeľa školy.
- (2) Neprítomnosť žiaka v škole ospravedlňuje jeho zákonný zástupca. Vo výnimočných prípadoch, najmä ak sa jedná o častú neprítomnosť žiaka v škole môže škola vyžadovať lekárske potvrdenie o chorobe žiaka alebo iný úradný doklad potvrdzujúci odôvodnenosť žiakovej neprítomnosti. Písomné ospravedlnenie alebo úradný doklad potvrdzujúci odôvodnenosť žiakovej neprítomnosti predloží žiak alebo zákonný zástupca dieťaťa škole do troch dní od nástupu dieťaťa do školy.
 - (3) Ak neprítomnosť žiaka v škole trvá viac ako 5 po sebe nasledujúcich dní, vyžaduje sa vždy príslušný úradný doklad potvrdzujúci odôvodnenosť žiakovej neprítomnosti.
 - (4) Ak sa žiak nemôže zúčastniť na vyučovaní je jeho zákonný zástupca povinný oznámiť škole, bez zbytočného odkladu, príčinu jeho neprítomnosti.
 - (5) Ak ochorie žiak alebo niektorá z osôb, s ktorými žiak býva, alebo je v trvalom styku, na prenosnú chorobu, oznámi túto skutočnosť zákonný zástupca žiaka ihneď riaditeľovi školy.

Čl. 3

Neospravedlnená neprítomnosť žiaka v škole

- (1) Za neospravedlnenú neprítomnosť žiaka v škole sa považuje neprítomnosť žiaka na vyučovaní od prvej hodiny, ktorá nebola zákonným zástupcom žiaka ospravedlnená.
- (2) Ak bol žiak neospravedlnene neprítomný v škole v počte 4 vyučovacích hodín, oznámi túto skutočnosť riaditeľ školy preukázateľným spôsobom zákonnému zástupcovi žiaka a pozve ho na pohovor, z ktorého sa vyhotoví zápisnica.
- (3) Za neospravedlnenú neprítomnosť žiaka, ktorá preukázateľne nebola spôsobená zákonným zástupcom žiaka, na jednej až štyroch vyučovacích hodinách v zmysle ustanovenia § 12 vyhlášky MŠ SSR č.143/1984 Zb. v znení neskorších predpisov udelí žiakovi triedny učiteľ napomenutie.
- (4) Ak bol žiak neospravedlnene neprítomný v škole podľa ods. 2 opakovane, alebo viac ako 4 vyučovacie hodiny oznámi túto skutočnosť riaditeľ školy preukázateľným spôsobom zákonnému zástupcovi žiaka a pozve ho na pohovor, z ktorého sa vyhotoví zápisnica.
- (5) Za neospravedlnenú neprítomnosť žiaka, ktorá preukázateľne nebola spôsobená zákonným zástupcom žiaka, na viac ako štyroch vyučovacích hodinách v zmysle ustanovenia § 12 vyhlášky MŠ SSR č.143/1984 Zb. v znení neskorších predpisov udelí žiakovi riaditeľ školy pokarhanie.
- (6) Za opakovanú neospravedlnenú neúčasť žiaka, ktorá preukázateľne nebola spôsobená zákonným zástupcom žiaka, na viac ako štyroch vyučovacích hodinách alebo neospravedlnenú neúčasť žiaka trvajúcu viac ako dva vyučovacie dni, ktorá preukázateľne nebola spôsobená zákonným zástupcom žiaka, sa znížia žiakovi známka zo správania.

- (7) Neospravedlnenú neúčast' žiaka na vyučovaní trvajúcu viac ako **15 vyučovacích hodín v mesiaci** oznámi v zmysle ustanovenia § 3 ods. 14 zákona SNR č.542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov obci, v ktorej má zákonný zástupca dieťaťa a trvalý pobyt a okresnému úradu, v ktorej územnej pôsobnosti sa obec nachádza.
- (8) Neospravedlnená neúčast' žiaka na vyučovaní trvajúca viac ako **15 vyučovacích v mesiaci** sa považuje za **zanedbávanie** povinnej školskej dochádzky.
- (9) Oznámenie riaditeľa podľa ods. 7 obsahuje príslušné doklady, ktoré preukazujú všetky konania, ktoré škola vykonala voči žiakovi a jeho zákonnému zástupcovi vo veci neospravedlnenej neprítomnosti žiaka na vyučovaní.

Vzor
Oznámenie o zanedbávaní povinnej školskej dochádzky

Škola.....
vdňa
Číslo:.....

O z n á m e n i e

Dieťa meno o priezvisko, nar., ktoré je žiakom
.....roč. Základnej /Osobitnej, resp. inej/ školy v,
zanedbáva plnenie povinnej školskej dochádzky, pretože v mesiaci...../200.. vymeškalo
.....neospravedlnených vyučovacích hodín.

Otec dieťaťa meno a priezvisko, titl....., bytom /adresa
trvalého pobytu/
Zamestnávateľ

Matka dieťaťa meno a priezvisko, titl....., bytom /adresa
trvalého pobytu/
Zamestnávateľ

Pred zaslaním toho oznámenia boli vykonané nasledovné opatrenia:

.....
.....
.....
.....
.....

Triedny učiteľ

Výchovný poradca

_____riaditeľ školy

podpis + pečiatka

V z o r rozhodnutia o zastavení výplaty

Okresný úrad, odbor sociálnych vecí v

vdňa

Číslo:.....

R o z h o d n u t i e

Okresný úrad podľa § 18 ods. 2 (prípadne aj podľa odseku 1) zákona č. 281/2002 Z. z. o prídavku na dieťa a o príspevku k prídavku na dieťa v znení zákona č. 658/2002 Z. z. a podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní na základe informácie o zanedbávaní povinnej školskej dochádzky dieťaťa meno priezvisko, nar., ktoré je žiakom základnej školy (resp. inej školy, kde dieťa plní povinnú školskú dochádzku

r o z h o d o l:

o z a s t a v e n í výplaty prídavku na dieťa a príspevku k prídavku na dieťa* oprávnenej osobe meno priezvisko titul....., r. č., trvale bytom od dátum v sumeSk mesačne poskytovaný/é na dieťa /deti/ meno a priezvisko, nar.....

a

o p o u k a z o v a n í prídavku na dieťa a príspevku k prídavku na dieťa* obci /názov obce, mesta, mestskej časti/..... od dátum v sume Sk mesačne poskytovaný/é na dieťa meno a priezvisko, nar. na účet č.

Za účelné vynakladanie poukázaných finančných prostriedkov bude zodpovedný/á meno.....priezvisko titl., funkcia (napr. starosta, prednosta, vedúci odboru).

O d ô v o d n e n i e

Okresný úrad, odbor sociálnych vecí v na základe oznámenia o zanedbávaní povinnej školskej dochádzky zistil, že dieťa meno a priezvisko....., ktoré je žiakom.....roč. Základnej školy /resp. inej školy/ vymeškalo v mesiaci neospravedlnených vyučovacích hodín, čo sa považuje za zanedbávanie povinnej školskej dochádzky. Ďalej uviesť opatrenia, ktoré boli v záujme odstránenia zanedbávania zo strany školy, obce, resp. okresného úradu už vykonané.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na okresnom úrade, ktorý rozhodnutie vydal.

Rozhodnutie dostanú: 1. rodičia
2. obec
3. škola
4. pre spis

meno a priezvisko vedúceho OSV
/podpis + pečiatka/

* - nehodiace sa škrtnite

V z o r rozhodnutia o obnovení výplaty

Okresný úrad, odbor sociálnych vecí v

vdňa

Číslo:.....

R o z h o d n u t i e

Okresný úrad podľa § 18 ods. 3 zákona č. 281/2002 Z. z. o prídavku na dieťa a o príspevku k prídavku na dieťa v znení zákona č. 658/2002 Z. z. a podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní na základe informácie o riadnom plnení povinnej školskej dochádzky dieťaťa meno priezvisko, nar., ktoré je žiakom základnej školy (resp. inej školy, na ktorej dieťa plní povinnú školskú dochádzku

r o z h o d o l:

o obnovení výplaty prídavku na dieťa a príspevku k prídavku na dieťa* oprávnenej osobe meno priezvisko titul....., r. č., trvale bytom od dátum v sumeSk mesačne na dieťa /deti/ meno a priezvisko, nar.....

Týmto rozhodnutím sa ruší rozhodnutie zo dňa, číslo o zastavení výplaty prídavku na dieťa a príspevku k prídavku na dieťa* oprávnenej osobe a poukazovaní prídavku na dieťa a príspevku k prídavku na dieťa* prostredníctvom obce .- názov obce

O d ô v o d n e n i e

Okresný úrad, odbor sociálnych vecí v na základe oznámenia /obce/, že dieťa meno a priezvisko....., ktoré je žiakom.....roč. Základnej školy /resp. inej školy/ v.....si riadne plní povinnú školskú dochádzku rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

/Uviest' za ktorý mesiac bol prídavok na dieťa naposledy vyplatený prostredníctvom obce/

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na okresnom úrade, ktorý rozhodnutie vydal.

.meno a priezvisko vedúceho OSV

/podpis + pečiatka/

Rozhodnutie dostanú: 1. rodičia
2. obec
3. škola
4. pre spis

* - nehodiace sa škrtnite

Návrh poukážky obecného úradu na nákup tovaru.

Predná strana:

Názov obchodu (napr. TREND) <i>Hodnota: 500.- Sk</i>
--

Hodnota poukážky môže byť rôzna, ale musí byť vytlačená, aby sa predišlo zneužitiu

Zadná strana:

<i>Obecný úrad v</i> podpis starostu, resp. meno a podpis ním povereného pracovníka + odtlačok pečiatky obecného úradu.
